

Högskolan Kristianstad
291 88 Kristianstad
044-250 30 00
www.hkr.se

Utskottet för Forskarutbildning
Fakulteten för Hälsovetenskap

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå

i ämnet Vårdvetenskap inom området Personcentrering för hälsa och välbefinnande

Områdesbeskrivning

Området för forskarutbildningen är *Personcentrering för hälsa och välbefinnande*. Personcentrering innebär att synliggöra hela personen med fysiska, sociala, psykologiska och existentiella behov, där dennes unika perspektiv ges likvärdig giltighet som professionens perspektiv. Området Personcentrering för hälsa och välbefinnande betonar vikten av att förstå personen med sina unika behov, erfarenheter och mänskliga resurser och använda denna förståelse för att utveckla och erbjuda stöd för hälsa och välbefinnande.

Personcentrering präglas av ett värdesystem som beaktar fyra etiska principer; autonomi, värdighet, integritet och sårbarhet som en inneboende aspekt av människans livsvillkor. Personcentrering har relevans i hela livsloppet, från prevention till palliation, och i de olika sammanhang där människor verkar. Forskarutbildningen byggs upp utifrån ett ramverk för personcentrering där personcentrering studeras på individ-, organisations- och samhällsnivå och där målen är hälsa och välbefinnande. Även om personcentrering har personen och dennes livssituation och dess närstående som närmaste omgivande system i fokus, så har personalens professionella och sociala kompetens, vårdens organisation och värdegrund, samt samhällets attityder och välfärdssystem central betydelse för personcentrering. Samarbete och deltagarinvolvering ingår i både personcentrering och personcentrerad forskning och är därför centrala inslag i området Personcentrering för hälsa och välbefinnande.

Ämnesbeskrivning

Ämnet för forskarutbildningen är vårdvetenskap vilket vid Högskolan Kristianstad innebär att området personcentrering för hälsa och välbefinnande studeras inom hälso- och sjukvård och/eller omsorgsverksamhet. Med vårdvetenskap avses att,

med en helhetssyn på människan, utveckla kunskap om vård och vårdande som främjar hälsa och välbefinnande i hela livsloppet. Utgångspunkten för att utveckla sådan kunskap är att förstå hur individen upplever sin livssituation. Av särskilt intresse är människor som befinner sig i utsatta situationer, när hälsan sviktar eller när de egna resurserna är otillräckliga. Vårdvetenskap betraktas som ett professionsneutralt ämne med relevans för olika yrkesgrupper som arbetar inom vård- och omsorgskontext.

Examensmål för forskarutbildning vid Höskolan Kristianstad i ämnet vårdvetenskap inom området personcentrering för hälsa och välbefinnande

Forskarutbildningen i vårdvetenskap vid Höskolan Kristianstad ska förbereda för en karriär inom och utanför akademien. Doktoranden ska utveckla bred och fördjupad kunskap inom forskarutbildningsämnet samt generella förmågor som att samarbeta, arbeta självständigt och inta ett kritiskt och reflekterande förhållningssätt. Vidare ska doktoranden utveckla förståelse för betydelsen av forskar- och forskningsetik samt vetenskapens roll i samhället. Doktoranden ska även utveckla kompetens avseende forskningspresentationer och forskningskommunikation, såväl nationellt som internationellt.

Examensmål för Licentiatexamen

Kunskap och förståelse

För licentiatexamen ska doktoranden

- visa kunskap och förståelse i ämnet vårdvetenskap inom forskningsområdet Personcentrering för hälsa och välbefinnande, inbegripet aktuell specialistkunskap samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdet i synnerhet, och
- visa kunskap om metoder som specifikt lämpar sig för vårdvetenskaplig forskning på personcentrerad grund, dvs forskning som bygger på dialog, empowerment och reflektion (lokalt mål).

Färdighet och förmåga

För licentiatexamen ska doktoranden

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt presentera och diskutera forskning och

forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och

- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För licentiatexamen ska doktoranden

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används,
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling, och
- kunna kritiskt reflektera över och värdera etiska aspekter av forskning med specifikt fokus på, och respekt för, utmaningar vid forskning med deltagarinvolvering (lokalt mål).

Examensmål för doktorsexamen

Kunskap och förståelse

För doktorsexamen ska doktoranden:

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse för ämnet Vårdvetenskap inom forskningsområdet personcentrerad för hälsa och välbefinnande, inbegripet aktuell specialistkunskap samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdet i synnerhet,
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och metoder inom forskningsområdet personcentrerad för hälsa och välbefinnande i synnerhet, och
- visa kunskap om metoder som specifikt lämpar sig för vårdvetenskaplig forskning på personcentrerad grund, dvs forskning som bygger på dialog, empowerment och reflektion (lokalt mål).

Färdighet och förmåga

För doktorsexamen ska doktoranden:

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,

- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen i ämnet vårdvetenskap inom området personcentrering för hälsa och välbefinnande,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i ämnet vårdvetenskap inom området personcentrering för hälsa och välbefinnande i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap,
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande, och
- visa förmåga att självständigt planera, och med adekvata metoder genomföra, studier med deltagarinvolvering (lokalt mål).

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För doktorsexamen ska doktoranden:

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar,
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- kunna kritiskt reflektera över och värdera etiska aspekter av forskning med specifikt fokus på, och respekt för, utmaningar vid forskning med deltagarinvolvering (lokalt mål).

Behörighet

Grundläggande behörighet

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs det att den sökande har grundläggande behörighet genom avlagd examen på avancerad nivå, eller slutförda kursfordringar om minst 240 högskolepoäng varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper (HF, 7 kap. 39§).

Särskild behörighet

För att uppfylla kravet på särskild behörighet för att antas till utbildning på forskarnivå inom ämnet vårdvetenskap vid Högskolan Kristianstad krävs att den sökande har minst 90 högskolepoäng med hälsovetenskaplig inriktning av relevans för vårdvetenskap, eller på annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper (HF, 7 kap. 40§).

Urval och finansiering

Ett urval bland sökande som uppfyller behörighetskraven enligt (HF 7 kap. 41§) i HF ska göras med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig forskarutbildningen. Regler för urval och finansiering anges i Högskolan Kristianstads antagningsordning för utbildning på forskarnivå.

Utbildningens omfattning och innehåll

En licentiatexamen omfattar 120 hp varav 35 hp utgörs av forskarutbildningskurser. Av dessa 35 hp utgörs 30 hp av obligatoriska kurser, medan 5 hp är valbara. 85 hp utgörs av ett självständigt forskningsprojekt som redovisas i form av en licentiatuppsats.

Forskarutbildning mot doktorexamen i vårdvetenskap omfattar 240 hp varav 60 hp utgörs av forskarutbildningskurser. Av dessa 60 hp utgörs 40 hp av obligatoriska kurser och 20 hp av valbara kurser. 180 hp utgörs av ett självständigt forskningsprojekt som redovisas i form av en doktorsavhandling.

Avsteg från de obligatoriska kurserna kan göras om särskilda skäl föreligger. I dessa fall ska avsteg godkännas av studierektor och motiveras i individuell studieplan (ISP).

En doktorand som antagits till forskarutbildning som ska avslutas med doktorexamen kan, om doktoranden så önskar, avlägga licentiatexamen som etappmål.

Kurser

Obligatoriska kurser för licentiatexamen (30 hp):

- Introduktion till forskarstudier, 2,5 hp
- Personcentrering och personcentrerad forskning, 7,5 hp
- Fenomen, begrepp och teorier inom vårdvetenskap 5 hp
- Vetenskapsteori, 7,5 hp
- Studiedesign med introduktion till kvalitativa och kvantitativa metoder, 5 hp
- Lärande och progress, 2,5 hp

Valbara kurser för doktorander antagna till licentiatexamen omfattar 5 hp vilket innebär att doktoranden utöver de obligatoriska kurserna väljer i samråd med handledare *antingen* kurs i kvalitativ metod eller tillämpad statistik.

Obligatoriska kurser för doktorexamen (40 hp):

- Introduktion till forskarstudier, 2,5 hp
- Personcentrering och personcentrerad forskning, 7,5 hp

- Fenomen, begrepp och teorier inom vårdvetenskap 5 hp
- Vetenskapsteori, 7,5 hp
- Studiedesign med introduktion till kvalitativa och kvantitativa metoder, 5 hp
- Lärande och progress, 2,5 hp
- Kvalitativa metoder, 5 hp
- Tillämpad statistik, 5 hp

Valbara kurser för doktorander antagna till doktorsexamen omfattar 20 hp vilket ger doktorander utrymme att i samråd med handledare välja ytterligare en metod- eller ämneskurs av specifik relevans för det egna avhandlingsarbetet.

Licentiatuppsats

För licentiatexamen vid Högskolan Kristianstad fordras att doktoranden producerat en sammanläggning av vetenskapliga arbeten med en resonerande och sammanfattande kappa, så kallad sammanläggningsuppsats. I normalfallet krävs två vetenskapliga artiklar, varav minst en accepterad för publicering i välrenommerad tidskrift med granskningsförfarande. I undantagsfall kan uppsatsen skrivas i form av en monografi, men detta ska i så fall särskilt anges och motiveras vid antagning till forskarutbildning.

Inom ramen för forskarutbildningen ska projektplanen, utkast till manuskript samt utkast till ramberättelse diskuteras vid de regelbundna och obligatoriska doktorandseminarierna vid Fakulteten för hälsovetenskap, i enlighet med *Riktlinjer för seminarier och disputation inom forskarutbildning i personcentrering för hälsa och välbefinnande vid Högskolan Kristianstad*.

Uppsatsen försvaras vid ett offentligt licentiatseminarium och bedöms av en betygsnämnd med något av betygen underkänd eller godkänd. Vid betygssättningen tas hänsyn till såväl innehållet i som försvaret av uppsatsen.

Doktorsavhandling

För doktorsexamen vid Högskolan Kristianstad fordras att doktoranden producerat en sammanläggning av vetenskapliga arbeten med en resonerande och sammanfattande kappa, så kallad sammanläggningsavhandling. I normalfallet krävs fyra vetenskapliga artiklar, varav minst två accepterade för publicering i välrenommerad tidskrift med granskningsförfarande. I undantagsfall kan avhandlingen skrivas i form av en monografi, men detta ska i så fall särskilt anges och motiveras vid antagning till forskarutbildning.

Inom ramen för forskarutbildningen ska projektplanen, utkast till manuskript samt utkast till ramberättelse diskuteras vid de regelbundna och obligatoriska doktorandseminarierna vid Fakulteten för hälsovetenskap, i enlighet med *Riktlinjer för seminarier och disputation inom forskarutbildning i personcentrering för hälsa och välbefinnande vid Högskolan Kristianstad*.

Avhandlingen försvaras vid offentlig disputation och bedöms av en betygsnämnd med något av betygen underkänd eller godkänd. Vid betygssättningen tas hänsyn till såväl innehållet som försvaret av avhandlingen.

Handledning

Till varje doktorand utses minst två handledare, varav en huvudhandledare och en biträdande handledare. Förutsättningar för handledning och handledare beskrivs vidare i *Riktlinjer för handledning av doktorander som är antagna till utbildning på forskarnivå vid Högskolan Kristianstad*.

Individuell studieplan

I samband med antagningen (inom en månad) upprättas en individuell studieplan (ISP) för doktoranden. Den individuella studieplanen innehåller högskolans, handledares och doktorands åtaganden och ansvar, tidsplan för arbetet och studierna, genomförda och planerade kurser samt tidplan för projektets genomförande. Dokumentet byggs upp utifrån examensmål för forskarutbildningen. Den individuella studieplanen fastställs av fakultetsnämnden för hälsovetenskapsutskottet för forskarutbildning.

Den individuella studieplanen ska därefter följas upp och uppdateras årligen i samtal mellan handledare och doktorand. De årliga uppföljningarna godkänns av studierektor för forskarutbildningen som ansvarar för granskning och arkivering. Studierektor för forskarutbildningen rapporterar kontinuerligt uppföljningarna av de individuella studieplanerna till utskottet för forskarutbildning och återrapporterar till handledare och doktorand vid behov.

Doktoranden ansvarar för att följa och inom utsatt tid uppfylla de åtaganden som är fastställda i den individuella studieplanen. Doktoranden har även skyldighet att till studierektor anmäla eventuella studiesociala omständigheter som kan påverka forskarutbildningens genomförande.

Examen

Licentiatexamen uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning på forskarnivå om 120 högskolepoäng inom ämnet vårdvetenskap inom området personcentrerad hälsa och välbefinnande och där erhållit betyget godkänd vid de kurser som ingår i utbildningen. Vidare ska doktoranden ha författat och vid ett offentligt seminarium försvarat en uppsats som har godkänts av en betygsnämnd. Doktoranden ansöker därefter om utfärdande av examensbevis.

Doktorsexamen uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning på forskarnivå om 240 högskolepoäng inom ämnet vårdvetenskap inom området personcentrerad hälsa och välbefinnande och där erhållit betyget godkänd vid de kurser som ingår i utbildningen. Vidare ska doktoranden ha författat och vid en

offentlig disputation försvarat en doktorsavhandling, samt fått denna godkänd av en betygsnämnd. Doktoranden ansöker därefter om utfärdande av examensbevis.

Övriga anvisningar

Doktoranden ska under studietiden aktivt delta i seminarieverksamhet vid lärosätet.

Gällande bestämmelser om utbildning på forskarnivå framgår av:

- Högskoleförordningen (HF), 5 kap. anställning som doktorand, 6 kap. utbildningen och 7 kap. tillträde till utbildningen, bilaga 2 i examensordningen.
- Antagningsordning för utbildning på forskarnivå vid Högskolan Kristianstad (Dnr: 2020-114-386).
- Lokal examensordning vid Högskolan Kristianstad (Dnr: 2016-114-579).
- Riktlinjer för seminarier och disputation inom forskarutbildning i personcentrerad hälsa och välbefinnande vid Högskolan Kristianstad (Dnr: 2021-114-78).
- Riktlinjer för handledning av doktorander som är antagna till utbildning på forskarnivå vid Högskolan Kristianstad (Dnr: 2020-112-404).